

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 101 (3547) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Budapestet újabb terrortámadás érte

Nagyobb ellenséges kötelék több irányból támadta meg a fővárost — Izland egyoldalúan felbontotta szerződését Dániával és elhatározta, hogy köztársasággá alakul

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Május 4-én a késő esti órákban délnyugat felől sok egyes ellenséges gép repült be az ország légterébe, majd az országot átrepülve északi irányba távozott. Ezek az átrepülések zavarójellegűek voltak. Még a zavaró repülés alatt nagyobb ellenséges kötelék repült be dél felől és több irányból támadta meg a fővárost. Az él leple alatt végrehajtott terrortámadás során a fővárosban több helyen tüzek és épületkárok keletkeztek. Vadászaink légi harcra kényszerítették az ellenséget és a légvédelmi tüzérség is hatásosan lépett működésbe. Eddig már több ellenséges gép lelövéséről érkezett jelentés. Ezt követően május 5-én a kora hajnali órákban egyes ellenséges gépek az ország északi határán át berepültek és az ország déli határán hagyták el az ország légterét.

10-ik számú hadijelentés. A Magyar Távirati Iroda jelenti. A Honvédezerkar főnöke közli:

Az elmúlt két nap alatt az ellenség nagyobb kötelékekkel csak helyenként intézett támadást a magyar csapatok arcvonalá ellen. Ezek a támadások kivétel nélkül összeomlottak, egyrészt már kiválóan működő tüzérségünk zárótüzében. Öt harcocsit kilőttünk. Saját arcvonaluk igazítását célzó támadóvállalkozásaink mind Kolomeától délre, mind attól északra sikerrel jártak. E harcok közben erősebb ellenséges harccsoportokat semmisítették meg és többek között 17 lövegét zsákmányoltunk, jórészt használható állapotban.

Az éjszaka folyamán angolszász kötelékek terrortámadást intéztek Budapest lakónegyedei ellen. A veszteségek és károk, valamint a lelőtt ellenséges gépek számának megállapítása még folyamatban van.

Ismét lakónegyedek ellen irányult az angolszász terrortámadás

Az Esti Újság írja: Az angolszász terrortámadások csütörtök éjszakai bombázása újból budapesti lakónegyedek ellen irányult. Károkat elsősorban kis lakás-telepek, munkások és tisztviselők családi háznegyedei szenvedtek. A terrortámadások egyáltalán nem kerestek katonai célpontokat, bombáikat minden válogatás nélkül dobták a külső negyedekre a munkás és tisztviselő lakónegyedekre. Altalában nagyobb részt gyújtóbombákat dobáltak, de jónéhány nagyméretű bomba is érte a Belvárost. Néhány nagyobb bérpalotát rombolóbomba talált el. Egy háromemeletes bérpalota tetőzetét, padlását és mindhárom emelet földemét átszakította egy nagyméretű rombolóbomba, amely azután a földszinten egy üzletben robbant.

A ház lakói valamennyien a légtalmi pincében tartózkodtak, amelyek mennyezetét a bomba nem ütötte át és a légnyomás sem rendítette meg. A pincében tartózkodók közül senkinek sem történt baja, ami újból szembetűnően bizonyítja, milyen komoly és nélkülözhetetlen védelmet nyújtanak a lakosságnak az óvóhelyek.

Rombolóbomba esett egy belvárosi nagy szálloda szárnyépületére, amelyben egy és kétszobás garzonlakások voltak. A bomba itt is átszakította a tetőzetet és az épület középső részét rombadöntötte, jóformán minden lakással együtt, de emberéletben itt sem esett kár. A lakók az óvóhelyen tartózkodtak.

A Szent István város külső területén gyújtóbombák felgyújtottak néhány háztetőt. Sikerült a tüzek elterjedését megakadályozni. A palatetős házak nagyon jól állták a gyújtóbombákat, ezeknek még a tetőzetük sem égett le.

A főváros pályaudvarainak forgalmában a terrortámadás semmiféle fennakadása nem okozott.

Bizonyos károkat okoztak a terrortámadók Zuglóban is. Gyújtóbombák értek több lakóházat és egyes utvonalakon egymásmellett álló házakat sorozatosan találtak el.

Az egyik pestmegyei községben több bomba esett le. Valamennyi munkásházal és kispolgári családlakás gyújtott fel. A IX-ik kerület belső részén gyújtólápokból kigyulladt egy lakóház teteje, de itt is rövid idő alatt eloltották a tüzet.

Hősi halált halt Koba japán tengernagy

Tokio. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Koba tengernagy, az egyesült japán haditengerészet főparancsnoka a haza védelmében a legsúlyosabb harcokban kötelességének teljesítése közben hősi halált halt. A japán császári fő-

hadiszállás Koba tengernagy haláláról a következő hivatalos jelentést adta ki:

Koba tengernagy, az egyesült flotta főparancsnoka 1944 márciusában egyik hadművelet repülőrepről történt irányítása közben hősi halált halt. Utódává

Toyoda tengernagyot nevezték ki, aki már át is vette az egyesített flotta főparancsnokságát.

A török külügyminiszter nyilatkozata a légvédelmi intézkedésekről

Ankara. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Menemendzsoğlu külügyminiszter Izmirben tartózkodik, ahol

nyilatkozott az isztambuli légvédelmi intézkedésekről.

— Nem szabad túlozni az esetleges veszélyt, — mondotta — de megengedhetetlen a veszélyeztetés lehetőségének teljes tagadása, mert annak súlyos következményei lehetnek. Törökország valóságban él. Amíg a válságos állapot meg nem szűnt, addig a mindennapi életnek ehhez kell alkalmazkodni. Ha egy nap kénytelen lesz népe érdekében fegyvert fogni, annak sem szabad meglepetésként hatnia. Szükség van az állandó készenlétre.

Törökország és az angolszászok közötti külkereskedelméről a miniszter úgy nyilatkozott, hogy az rendes mederben folyik. A kormány intézkedik a szükséges behozatali árak kielégítő beszerzéséről és reméli, hogy a jövő hónapban kedvező lesz az eredmény.

Dánia nem ismeri el az izlandi kormányforma megváltoztatását

Koppenhága. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Izland országgyűlése és kormánya elhatározta, hogy felbontja a szövetségi szerződését Dániával és Izland szigetén köztársaságot alakít. Válaszul az izlandi kormány és országgyűlés határozatára X. Keresztély dán király a koppenhágai izlandi követség útján az izlandi miniszterelnöknek feliratot küldött, amelyben értesíti, hogy nem fogadja el a kormányforma megváltoztatását, melyet az izlandi országgyűlés és a kormány Dániával történt tárgyalás nélkül határozott el, amíg a jelenlegi körülmények megmaradnak.

Helsinki. (MTI.) A NTL jelenti: A Hufvudstadbladet hivatalosan is megerősített jelentése szerint Gullion, az Egyesült Államok helsinki ügyvivője többnapos tartózkodásra Stockholmba utazik. Május 8-án hagyja el Finnországot és előreláthatóan egy héttel lesz Svédországban.

Stockholmból jelentik: (MTI) Károlyi Mihály a Morgen Tidningen londoni tudósítójával folytatott beszélgetése során a szakadár magyarok ellen nyilatkozott. Nyomatékosan hangsúlyozza, hogy kizártnak tartja az együttműködést azokkal a magyar diplomatákkal, akik a közelmúltban szakítottak Budapesttel. Szerinte ezek a személyek kompromittálták magukat a kormányzattal való korábbi együttműködésükkel. A „szabad magyar mozgalom” főcélja — ugymond — az, hogy a szövetségesek rendelkezésére bocsátott minden eszközzel és Titoval a legszorosabban együttműködve, Magyarországon kívül és belül is megszervezzék a katonai és polgári ellenállást, hogy segítségére legyenek a szövetségeseknek a német hadigépezet és a jelenlegi magyar rendszer elpusztításában. Ez a magyar mozgalom már összeköttetést létesített a szovjetben élő magyar politikusokkal — írja a Morgen Tidningen.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A londoni lengyel emigrációs kormány külügyminisztere Stettinius londoni tartózkodása alatt átnyújtott egy

javaslatot „a felszabadított lengyel területek” polgári közigazgatása tárgyában, Anglia, az Egyesült Államok és Lengyelország között köendő szerződésről jelenti a Daghens Nyheter londoni tudósítója. — Stettinius nem nyilatkozott a javaslatról, annyit azonban megígért, hogy hajlandó a javaslatot Roosevelt elé terjeszteni. Londoni diplomáciai körök a lengyel javaslatban közvetett kísérletet látnak arra, hogy a lengyel-szovjet viszályban az Egyesült Államokat a lengyel ügynek nyerjék meg. Londonban azonban nem tartják valószínűnek, hogy London és Washington világosan állást foglal ebben a kérdésben.

Az angol titkos szolgálat újabb áldozatai

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A reggeli lapok az ugynevezett nemzetközi munkahivatal két kiküldöttjének hirtelen halálával foglalkoznak. Angol jelentés szerint a philadelphiai ülés két tagja egy napon halt meg, állítólag szívszélhűdésben. Egyiptom és Chile kiküldöttjéről van szó, akiknek országai aggodalommal nézik az angolszászok uralmát. A lapok rámutatnak arra, hogy kétségtelenül az angol titkosszolgálat újabb áldozatairól van szó.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Badoglio-kormány, mint a brit híriroda Nápolyból jelenti, felhívta Dél-Olaszország lakosságát, kövessen el mindent, hogy a jövőben a saját erejéből biztosíthassa ellátását, mert nem mindig lehet számítani idegen segítségre.

Bukarestből jelentik: (MTI) Szófiából jelentik, hogy Észak-Bulgáriában Menko képviselő és egy rendőr ellen merényletet követtek el. Mindketten súlyosan megsebesültek. Ugy tudják, hogy a merényletet kommunisták követtek el.

Mozik műsora:

APOLLO: Egy nap a világ.
BELVAROSI: Egy gép nem tér vissza.
CASINO: Machita.
KORONA: Csodarepülő.

Főispáni értekezlet volt a belügyminisztériumban

A Pest írja: Vitéz Jaross Andor belügyminiszter elnöklésével és Baky László államtitkár részvételével tegnap főispáni értekezlet volt a belügyminisztériumban. Az értekezleten megjelent Sztójay Döme miniszterelnök, vitéz Rátz Jenő miniszterelnökhelyettes és Huszty Lajos miniszterelnökségi államtitkár is. Sztójay miniszterelnök felszólalt és hosszabb beszédben ismertette a kormány politikai célkitűzéseit.

A Magyar Országos Tudósító jelenti: Mester Miklós vallás- és közoktatásügyi államtitkár a vidéki szinigazgatók küldöttsége kereste fel és kérését terjesztett eléje. A kérésben rámutatnak a katasztrófális helyzetbe jutott vidéki színészek sorsára és kérik, hogy a kultuszminisztérium részesítse erkölcsi és anyagi támogatásban a vidéki színészeket. A kérvényben foglalt kívánásokat valamennyi vidéki szinigazgató és a vidéki színészek valamennyi elsővonalbeli tényezője aláírta. A küldöttség hangzatosabban az államtitkár előtt, hogy a vidéki színházi szakemberek, igazgatók, rendezők és főként a színészek óhajta, hogy a magyar színészet ügyeinek igazgatását Kiss Ferencre bízják.

Folyóirat-szemle

MEGJELENT A VÁROSOK LAPJA.

A városi tisztviselők nemzetvédelmi munkájáról hoz vezércikket Lukács Ödön ismert nagyjértékű tollából a Városok Lapjának most megjelent május 1-iki száma. A statisztikai adatokkal és a legkomolyabb érvekkel alátámasztott tanulmány meggyőzően mutatja be a hátrányos helyzetben levő városi tisztviselők megegyezésének felelősen szükségességét. Dr. Széll Sándor nemcsak komoly, de igen érdekes tanulmányt közöl a régi magyar történelmi lobogókról és városainknak melegen ajánlja, hogy ünnepélyes alkalmakkor díszítsék tereiket és útjaikat a régi magyar birodalmi hétszögös és keresztos lobogókkal. A vidéki városok muzeumaiban rejtőzködő nagyjértékű kincseket ismertette egy tanulmány. Majd Kalocsa városról kapunk igen tartalmas képet. A városkultúra rovat a vidéki kulturális egyesületeket buzdítja új háborús feladatok elvégzésére. végül könyvismertetések, gazdasági és kulturális hírek egészítik ki és tezik teljessé a lap legújabb számát is.

Amivel komoly angol körökben aggodalmaskodva számolnak

A német légháritás megerősödése

A londoni Observer légügyi szakértője, Fredrick Tomlinson írja lapjában: „A német léghaderő szélsőfokú fekvő repülőterek százairól figyelemreméltó ügyességgel veti be bombázó repülőit, csakugy, mint vadászeit. A német vadászelhárítás veszedelmes megerősödött. Komoly angol körökben aggodalmaskodva számolnak a német légháritás határtalan megerősödésével. A német vadászoknak egy teljes év van most már a hátuk mögött és ez alatt az ész-

Kisembereknek osztják ki olcsó áron a zsidó lakásokban lefoglalt ruhaneműket

Gyapay László h. polgármester nyilatkozata a zsidók kitelepítésével kapcsolatos kérdésekről

Nagyvárad, május 5. Dr. Gyapay László helyettes polgármester ma délután fogadta a helybeli lapok munkatársait, akik előtt a gettóval kapcsolatos idősebb kérdésekről a következő nyilatkozatot adta:

— A zsidóknak a gettóba szállításával kapcsolatos átköltöztetési munkát a mai napon erőteljesen megtörtént. A gettó területéről áttelepített keresztények számára négyezrennél több lakás és 150 üzlethelyiség vált szükségessé. A kiutalások már megtörténtek és az átköltöztetések tegnap már megkezdődtek. Utasítottam az illetékes szerveket, hogy a lefoglalt zsidó vagyonból a tüzfát szállítsák el egy zsidótelepre. Ezeknek felértékelése és osezchordása ugyancsak megkezdődött. Rövid időn belül megállapítom, hogy a keresztény munkások nyári tüzelőszükségletének fedezésére milyen mennyiség kell és a kiutalást ehhez mérten fogom elrendelni.

— Vitéz Baky László államtitkár úrtól értesítést kaptam arról, hogy a zsidó lakásokban lefoglalt és otthagyt ruhaneműket a kisembereknek, munkásoknak, iparosoknak és kiskereskedőknek kell kiosznom értékmegtérítés ellenében. Ezeknek fogantatása most van folyamatban. Az államtitkár úr árat is jelölt már meg: ezer forint egy rend ruha ára 36—40 pengő, cipők párja 15—20 pengő lesz. Ezáltal a kisemberek nagyrészt megfelelő ruhával látjuk

el. A kiosztást később fogom közölni és azt is, hogy a kiosztás miként fog megtörténni.

— Látható ebből, hogy az új kormány mennyire szívén viseli a munkások és a kisemberek sorsát.

— Azt az értesítést kaptam, hogy a város kenyérellátásában a zsidóknak a gettóba történt áteállításával kapcsolatosan előfordult nagyobb vásárlás következtében zavar állott be. Intézkedtem, hogy a lezárt Steiner és Citrom péküzemekben kívül valamennyi keresztény pék nagyobb mérvű kiutaláshoz jusson és ebben a percben értesültem arról, hogy a kenyérellátásban észlelt zavar már meg is szűnt. Egyebekben ma délután megbeszélést tartok a gettó közellátásával kapcsolatos kérdések, továbbá a gettó közegészségügyi szolgálatának ellátásáról.

— A zsidóktól elvett élőállatokat, nevezetesen: fejős teheneket és aprójszágot, amely tekintélyes mennyiséget tesz ki, a város majorjában helyeztem el. A fejősteheneket a városi gazdáknak fogom kiadni azzal a kötelezettséggel, hogy a tejet kötelesek az OMTK nagyvárosi fiókjának beszállítani és ezáltal remélem, hogy a város tejellátása is javulni fog. A baromfiállományt a piacra küldtem ki és ott fog az a keresztény közönség számára árubaocsájtani — fejezte be nyilatkozatát a helyettes polgármester.

Felesleges ne riasszanak a lakók

A honvédelmi minisztérium légoltalmi csoportfőnöksége ismét választott beüldött közérdekű kérdésekre.

A többi között a riasztóüzemi szolgálatról szólva azt mondja a közlemény, helytelen, ha az ügyelők, akik a szolgálatot rádió mellett tartják, már akkor felbresztik lakótársaikat, midőn valamelyik távoli riasztókörzetre rendelik el a légveszélyt, illetve a riasztót.

Ha a beosztottaknak lakásukban rádiójuk van, akkor a szolgálatot ott tartják. Ha a háznak van külön rádiója, például az óvóhelyen vagy a portásfülkében, akkor emellett kell szolgálatot teljesíteni azoknak, akiknek a lakásán nincs rádió. Abban az esetben, ha közös rádió nincs, akiknek a lakásukon sincs rádió, olyan helyen kötelesek tartózkodni, ahonnan a távolabbi szirénák gyenge hangját is feltétlenül meghallják és ahonnan

a ház vagy házcsoport riasztószirénát fél percen belül eléri. Ez a hely adott esetben lehet szintén a lakásban. A riasztóüzemi szolgálat célja az, hogy a szirénák hangjára a lakókat a házi riasztószirénákkal felbresszük. Legyünk nyugodtak, hogy a szirénák jelzése után van időnk arra, hogy az előre odakészített ruhákba felöltözzünk. Ez az idő körülbelül negyedóra.

Mi legyen az eljárás ott, ahol rádió mellett tartják a szolgálatot? — Érdezték sokan. Ez esetben — hangzik a közlemény — csak akkor lehet szó a lakók felbresztéséről, ha arra a riasztókörzetre rendeltek el a légveszélyt, amelynek területén városunk vagy községünk fekszik. A saját riasztókörzetünkben elrendelt légveszély esetén is csak azokat a lakókat kell és szabad felkelteni, akik ezt az őrségparancsnok utján külön kérték.

Más kérdésekre válaszolva azt mondja a közlemény, hogy kutyákat nem szabad a lakásban hagyni. A kertben se hagyjuk megkötöztenül a kutyákat. A kutyákat az óvóhelyre csak az összes lakók beleegyezésével szabad levinni. Egyébként az őrségparancsnok által a pincének erre a célra kijelölt, szintén védett helyen kell a kutyát elhelyezni és a gazdája mellette maradhat mindaddig, amíg munkájára szükség sincsen.

Az óvóhelyen milyen magatartást tanúsítsunk, szabad-e beszélgetni? — Kérdezték néhányan. Szabad beszélgetni, társasjátékokat játszani. Szabad rádiót is tartani és Budapest I. hullámhosszán hallgatni. Általában viselkedjünk úgy, hogy eltereljük figyelmünket a támadásról. Ne járjunk össze-vissza, lehetőleg üljünk

nyugodtan. Nagymennyiségű szeszfigyasztnak nincs helye. Az óvóhelyre gyermekkoszt vagy kényelmesebb széket szabad vinni.

Hírek a törvényszékről

Nagyvárad, május 5. Mikulita András körösgyéri lakos tavaly megígérte Pelle Anna leányzónak, hogy férjhezadja. Viszont arra kérte a leányt, hogy „keritse” meg neki Anna mostohájának ágynevelőit, egy kis búzát, árpat, tengerit, zsirt, edényeket stb. Anna közre is működött — Mikulita szerint. — Mikulita éjszaka-ként eljárt a Pelle-portára és rendszeresen hordta onnan a könnyen hozzáférhető dolgokat, azonban Anna nemhogy nem segítette, hanem — még fel is jelentette. A nagyváradai törvényszék ma délelőtt tárgyalta ügyét és miután Mikulita bűnössége beigazolást nyert, hat heti fogházra ítélte. A védő felmentésért fellebbezést jelentett be, a kir. ügyész megnyugodott az ítéletben.

Nagyvárad, május 5. Petrucz József diósgyéri lakos fejlett csikóját nem kötötte a saroglyához és szabadonbocsájtva, ment hazafelé a mezőről. A csikó jókedvében végigszáguldott az utca közepén, aztán felviharzott a járdára és a kapujában álló özv. Balo¹ Ferencet megmurgatta. A szerencsétlen asszony azonnal összeesett. Mint a későbbi orvosi vizsgálat megállapította, nyílttörést szenvedett a combcsontján és még azóta is a kórházban fekszik. Az ügyészség gondatlanságból okozott súlyos testi értés vétsége címén emelt vádat Petrucz ellen, akit ezért a nagyváradai törvényszék el is ítélte ma délelőtt 200 P pénzbüntetésre. Az ítélet jogerős.

Üngyilkos lett Emödy János

Nagyvárad, május 5. Mint értesülünk, Emödy János nyug. vasúti tisztviselő, a város törvényhatósági bizottságának tagja, tegnap felvágta kezén az ereket és mire a mentők a kórházba szállították volna, Nilgész-telepi lakásán elvérzett. Emödy János közismert egyénisége volt a városi társadalomnak és mint az Erdélyi Párt tagja, számos tetteivel bizonyította lelkes magyarságát.

Tettének oka súlyos betegsége. Tetteiről még nem történt intézkedés.

Hamis okmányokkal Váradra utazott két szatmári zsidó leány

Nagyvárad, május 5. Tegnap nagyobb szabású razziait hajtott végre a rendőrség és ennek során a Hunnia szállóban két gyanús viselkedésű fiatal leányt igazoltattak.

Az igazoltatás alkalmával szembeálló bizonyíték volt az a tény, hogy a leányok arca nem vallott keresztény jellegre, amit rövid idő alatt beismertek a gyanúsítottak.

Kiderült, hogy a leányok egy tömör szatmárnémeti kereskedő gyermekkel, akik elvették a szülők pénzéből ezer pengőt, 400 pengőért hamis keresztlevélet és hatósági igazolást szereztek a szatmári okmányhamisító gyárból, a sárga csillagot lefejtették ruháikról, vonatra ültek, hogy felkeressék váradra rokonukat.

Itt hamar meggyőződtek arról, hogy Váradon is készül a gettó és éppen azon tanakodtak, hogy tovább szöknek, mikor a detektívek igazoltatták.

Megindult ellenük a bünvádi eljárás, amelynek befejezése után mindkettőjüket infernálni fogják.

Kolomea térségében néhány helyen megjavították állásaikat a magyar csapatok

Ukrajna északi részében alábbhagyott a harci tevékenység

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Ukrajna északi részében a harcitévékenység alábbhagyott. — Kolomea térségében a magyar csapatok állásaikat néhány helyen megjavították.

Berlinből jelentik: (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága közli: Szebasztopol előtt és a Dnyeszter felső folyásánál a bolsevisták helyi támadásait visszavertük. A Szerettől keletre az ellenség nagy erővel folytatta támadásait. A bolsevistáknak állásaink áttörésére irányuló minden kísérletét elkeseredett harcokban elszánt ellentámadásokkal tegnap is megfűszertük. E közben 64 ellenséges páncélos megsemmisítettünk. Német és román harci- és csatarepülő-kötélek súlyos és véres veszteségeket okoztak a támadó szovjet csapatoknak. Megsemmisítették 31 páncélosot, sok löveget és utánpótlást szállító járművet. Erős harci repülőegységeink Jassitól északra az ellenséges csapatok utánpótlását támadták. A Mölders nevével viselő repülőezred a nyolcezeredik légigyőzelmét aratta.

Nettunónál visszavertük az ellenség nehéz tüzérségi és gránátvető előkészítése után indított támadásait.

Búvárnaszádaink az Északi Jeges-tengeren a Baeren szigetek fölött támadást intéztek egy Oroszországból Anglia felé tartó hajókaraván ellen. Elsüllyesztettek 8 rombolót és kísérő járművet, továbbá megtorpedóztak 30 ezer bruttó regiszter tonnát kitevő 5 kereskedelmi hajót. Két hajó rögtön a találatok után elsüllyedt, a többiek pedig oly súlyos találatokat kaptak, hogy elsüllyedésük biztosra vehető. A búvárhajók harcában különösen kitűntette magát a Lange és a Bernen sorhajóhadnagyok parancsnoksága alatt harcoló búvárnaszádok. Német gyorsnaszádok a La Manche-csatornában megtorpedóztak egy ellenséges búvárnaszádot.

A megszállt területek ellen intézett légitámadások elhárítása során 54 ellenséges négymotorosrepülőgépet megsemmisítettünk meg. Néhány angol repülőgép mára virradó éjszaka bombákat dobott le Mannheim környékére.

8 hónappal ezelőtt szálltak partra Calabrában az angolok

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Német illetékes körök megállapítják, hogy most van 8 hónapja az angolok calabriai olasz földre való lépésének. Ekkor sikerül 400 kilométernyit rövid idő alatt előrehaladni, azonban a Salernó-Nápolyi térségben szembetalálták magukat az első német ellenállással. Ettől kezdve azonban számbeli és légifőlényük ellenére, naponként mintegy 300 méternyi teret nyertek. Összes előrehaladásuk a nettunó-anzioi partraszállás ellenére is csak 60 km.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Olaszország déli arcvonalán az angolszászok tovább folytatják csapat és ételmiszer-zsálliáikat. Német messzhordó útegek ha-

tással lötték az előző csapattáborait és raktárait. Orsognánál egy német rohamcsapat benyomult egy angol kikötőállásba és ott nagy pusztítást végzett. Aribellenél egy német harci csoport harc képtelenné tett négy nagy ellenséges páncélos. Nettunó térségében eredménytelen maradt az angolok egy éjszakai vállalkozása. Az utolsó 48 óra alatt a német és olasz vadászok 9 ellenséges repülőgépet lelőttek.

A román hadijelentés

Bukarestből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A május 4-iki román hadijelentés így szól:

Szebasztopolnál, Beszarábiában és Jasitól északra elhárítottuk az ellenség helyi támadásait. Tartul Frumostól északra a páncélos csata elke-

redetten tart. Szívós ellenállással és számos ellentámadással az ellenségnek nagy veszteségeket okozva megfűszertünk minden kísérletet a dél felé való áttörésre. Megsemmisítettünk 95 ellenséges páncélosot. Ebből 31-et a légierő pusztított el.

„A küzdelemnek az európai parton várható súlyos menetében a meglepetések egész sorát fogjuk okozni“

Göbbels dr. cikke a háború bizonytalan tényezőiről

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Göbbels dr. birodalmi miniszter ennek a háborúnak „bizonytalan tényezőivel“ foglalkozik a *Das Reich* című hetilap legújabb számában megjelent cikkében. A háború kilátásai az adott kölcsönös mostani eshetőségek tárgyilagos felülvizsgálatakor addig maradnak homályban, amíg az elkövetkező fejlemények döntő tényezői még tisztázatlanok maradnak. Amíg a légiháború még eldöntetlen, a második arcvonal felállítására még pusztán idegháború marad, a háború maga is kérdésesnek mondható. Egy visszavert invázió az ellenség számára elvesztegetését jelentheti annak az utolsó eshetőségnél, hogy ezt a háborút eredményteljesen fejezheti be, mert az invázió Nyugaton ama döntő kísérletek közé tartozik, amely a háborúnak alapvető fordulatot van hivatva adni és amely nem ismétlődhet meg. Londonban és Washingtonban aligha tételezik fel komolyan, hogy a légiterror

nyugati összeköttetéseinket döntő módon megbénítaná. Nemcsak az ellenségnek volt elegendő ideje az invázióra előkészülni, hanem nekünk is annak visszaveréséhez. Az általánosan ismert és képekben is sokszor bemutatott eredmények mögött még számtalan ismeretlen előkészület rejlik. Az angol-amerikai vezető körök legfőbb reményüket a pillanatnyi légifőlénybe helyezik. Ez semmiképpen sem vonható kétségbe. Azt azonban már kirívó tévedésként kell visszautasítani, mintha az ellenség vadászrepülő fegyvernemünket kikapcsolta volna, vagy arra egyáltalán kilátása volna. Repülőgyárainkat sem tudja többé döntően megebezni. Már az ellenség legutóbbi módszeres támadásait megelőzően olyan biztosan és megtámadhatatlanul voltak elhelyezve, hogy azokban már komoly bajt aligha lehet okozni.

Az európai szárazföldnek az invázió szempontjában egyáltalában szóbajövő helyein aligha van egy négy-

Berlinből jelentik: (MTI) Mint a Német Távirati Iroda értesül, észak-amerikai bombázók május 4-én dél előtt vadászvédelemmel Hollandia fölé repültek be, a nyugati német határvidék közelében azonban visszafordultak. Az eddigi jelentések szerint bombaledobás nem történt. — Csak Északnyugat Németországban fölött került sor egyes légi harcokra. Az északamerikai bombázók az előbük repült távolsági vadászrepülőikkel ütköztek meg. Eddigi jelentések szerint legalább nyolc ellenséges vadászgépet lőttünk le.

Párizsból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Észak-Franciaországban két angolszászok által bombázott személyvonat romjai alól eddig 83 halottat emeltek ki. A támadt tűzben nagyon sok utas elégett.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit hírszolgálat közli, Stimson amerikai hadügyminiszter a csütörtöki sajtótájékoztetésen közölte, hogy az Egyesült Államok vesztesége az összes harcokban április 30-ig 158.392 ember volt.

zetméter föld, amelyet a plutokraták zsoldos csapatainak fogadására a legnagyobb szeretettel és gondossággal fel nem szerelte és elő nem készítettek volna. Nem mulik el egyetlen nap és egyetlen éjszaka a nélkül, hogy az invázióra ne számíthatnának Németországban, éppen ezért semmi sem lephet meg. Mi azt hisszük, tudjuk körülbelül mit vethet harcba az ellenség. Saját harcavethető erőinket viszont pontosan ismerjük. Mi biztosak lehetünk dolgunkban. Nem szeretnénk azok bórbenéni, akiknek ellenséges részről az invázióért felelősséget kell vállalniuk, mert a küzdelemnek az európai parton várható súlyos menetében mi a meglepetéseknek egész sorát fogjuk okozni. A mellett még van néhány ütőkártyánk, amelyet eddig gondosan rejtve tartottunk, de amelyeket — magától értetődően — kivétlenül az asztalra, ha eljön a döntő óra.

Stettiniusz visszaérkezett Washingtonba

Németországgal szemben alkalmazandó fegyverszüneti feltételek kérdéséről tárgyal a brit birodalmi értekezlet

Lisszabon. (MTI): Mint a brit hírszolgálat jelenti Washingtonból, Stettinius helyettes külügyminiszter csütörtökön hazaérkezett londoni látogatásáról.

A brit hírszolgálat jelentése szerint a Brit Birodalom miniszterelnökeinek csütörtöki értekezlete megkezdte a birodalom jelenlegi háborús politikájának és a jövőbeni külpolitikái magatartásának megvitatását. A vita során megfűszertük Németországgal szemben alkalmazandó fegyverszüneti feltételek kérdését.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint az angol hírszolgálat közli, Attlee helyettes miniszterelnök csütörtökön kijelentette az alsóházban, hogy az Egyesült

Államokkal brit tengeri és légitámaszpontok bérbeadásáról kötött szerződés nem tartalmaz olyan intézkedést, amelynek alapján Anglia ezeket a támaszpontokat ideiglenesen ismét megszerezhetné, ha valaha olyan háborút viselne, amelyben az Egyesült Államok nem vesznek részt.

Genéből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Washingtonba Londonból olyan hírek érkeztek, hogy az angol politikai foglyok, kiknek létszáma a harmincezret is meghaladja és akik különféle csoportokhoz tartoznak, kérték, hogy katonailag vessék őket harcba az európai invázióval. — Washingtonban erről az a felfogás, hogy a küszöbön álló katonai műve-

letek sikerének esélyei általában 50 százalékosak és a foglyok csupán ürügyet keresnek, hogy szabaduljanak a tulsúlyban gyűjtőtáborok elviselhetetlen életfeltételeitől.

Lisszabon. (MTI): Mint az angol hírszolgálat jelenti, Sir Samuel Hoare madridi brit nagykövét és felesége a spanyol fővárosból repülőgépen Lisszabonba érkezett.

Szent László nyomda rt.

Szilágyi Dezső-u. 5.

Mindenféle nyomtatványokat izlésesen készít.

Közöljék új címüket a postahivatalal a gettóból elköltözött keresztények

(Nagyvárad.) A nagyvárad-i postafőigazgatóság kéri a gettó területén lakó keresztény lakosokat, hogy a címükre esetleg érkező postai küldemények kézbesítése céljából a Nagyvárad 1. számú (Hitler Adolf-utca 12) és Nagyvárad 2. sz. (pályaudvar) postahivataloknál érdeklődjenek. Elköltözésük után a zavartalan postai kézbesítés biztosítása céljából új címüket ugyanezen postahivatalokkal azonnal közöljék.

Zsidók kezében lévő készpénz sohasem haladhatja meg a 3 ezer pengőt

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az 1600—1944. ME. számú rendelet 8. paragrafusa úgy rendelkezik, hogy a zsidók három ezer pengőt meghaladó készpénzt kötelesek a rendelkezésükre meghatározott módon zárt számlára befizetni. Ez a rendelkezés a zsidóknak nemcsak az 1600—1944. ME. s. rendelet értelmében megtehető vagyonbejelentés idején fennálló készpénzkészletére vonatkozik, hanem bármilyen címen ezután birtokukba jutó készpénzre is fennáll. Helyes helyről nyomtatékosan felhívjuk a figyelmet arra, hogy amennyiben a zsidók kezében lévő készpénz összege bármikor az előbb megjelölt összeget meghaladná, a többletet zárt számlára haladéktalanul fizessék be. A rendelet végrehajtását a hatóságok ebben a vonatkozásban is szigorúan ellenőrizni fogják és az elnevetőket a büntető eljárás folyamatbátétele mellett internálják és a készpénzt pedig, amelyre névbe a letételehelyezési kötelezettséget elmulasztották, elkobozzák.

Fényképtáviratok

A nagyközönségnek kevés alkalma van arra, hogy a postai hírközlés legmodernebb formáját a képtáviratozást igénybevegye, azért a fényképtáviratok lényegéről sem sokan tudnak. A képtáviratozás kétféle módon történhet: táviróvezetéken, vagy szikratáviró útján. Németország és Amerika között már tíz évvel a háború előtt fennállott képtáviró összeköttetés, míg Japán két évvel ezelőtt lépett képtávirati összeköttetésbe Európával. A képtáviratok száma egyre szaporodik. Az 1939—40-es évben háromszor akkora forgalmat bonyolított le a posta képtáviró szolgálata, mint a megelőző évben. A posta és a Siemens-Halske művek együtt dolgozták ki a tökéletes képtávirati eljárást úgy, hogy ma már a távirati uton továbbított képek szinte semmiben sem térnek el az eredetitől. A legújabb képtáviróberendezésekkel kétféleképpen lehet képet továbbítani: vagy negatívban — akkor a felvétel filmre történik — vagy pozitívban — ilyenkor egyenesen fényérzékeny papírra lehet felvenni a képet. Különösen a pozitív eljárás igényel nagy gondot a technikai kivitelezésnél, mert itt nem lehet a negatív javítással élesebbé tenni a képet. Különböző optikai és elektromos eljárásokkal sikerült torzulásmentes képeket előállítani, sőt bizonyos mértékben javítani is lehet a kép élességét a kép távirati továbbításával. Fontos, hogy a képtáviratozásnál különösen finom színt (rastert) használjon a fényképezés.

„Cselekvési munkatervet” dolgozott ki Károlyi Mihály londoni „magyar tanácsa”

A Szovjettel és Titoval való összefogásra hívja fel a magyarságot a sötét emlékü gróf

Lisszabomból jelentik: (MTI) A brit hírszolgálat jelentése szerint Károlyi Mihály gróf elnöklésével megtartotta első ülését a „magyar tanács”, amelyen „cselekvési munkatervet” fogadtak el. Első pontja az együttműködés Nagybritanniával és a Szovjet-Unióval ha Magyarországot felszabadítják a német uralom alól. A brit jelentés szerint Károlyi állítja, hogy a magyarországi katolikus pártok és a szabadelvűség szövetsége léptek. A tanács végső célkitűzése teljesen demokrata kormány felállítása és a németek kiűzése. Ezért felszólítja a magyarországiakat, lépjenek összeköttetésbe a Szovjettel és Tito bandáival. A cselekvési

munkaterv nem ismeri el a bécsi döntés óta Magyarország javára történt területváltozásokat. Károlyi kijelentette, hogy nem szándékozik kormányalakítással kísérletezni, de reméli, hogy az új tanács, tanácsadó testületé fejlődik ki. Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Londonból jelentik, hogy a Tablat című lap megállapítása szerint Benes mindjobban azonosul a szovjet köztársasággal. Benesnek magában Angliában nagy ellenzéke van, akik kormányának törekvéseit nem hajlandók tudomásul venni. Ilyenek például Prehala tábornok és Dsuský. Éppen ezért Benes elszigetelt helyzetében a szovjetre kénytelen támaszkodni.

Május huszadikáig be kell jelenteni a házak bérjövödelmében beállott változást

Nagyvárad thj. város adóhivatala közölni teszi, hogy a 16330—1943. ME. sz. rendelt 1. §. 1. bekezdése alapján, ha valamely bérbeadás útján hasznosított épület (épületrész) bérjövödelme a házadó kivételére alapján vett bérjövödelmmel szemben időközben emelkedett, vagy csökkent, a ház tényleges birtokosa köteles a bérjövödelm összegében beállott változást május 20-ig a városi adóhivatalban bejelenteni. Figyelmeztetem tehát az adózó közönséget arra, hogy bejelentési kötelezettségének tegyen eleget és a szabályszerűen kiállított bejelentéseit május 20. napjáig a jogkövetkezmények terhe mellett a városi adóhivatalnál nyújtsa be.

Az erre a célra szolgáló nyomtatvány űrlapok a városi Adóhivatal adókerületénél (Városháza, földszint 12, 17, 21, 22 és 24. számú helyiségekben) szerezhetők be. A bejelentést házanként külön-külön kell megtenni. A fenti bejelentést az a háztulajdonos (hasznélvező) köteles megtenni, akinél a folyó évi május havi házbér összegében a tavalyi novemberi házbérhez képest, akár bérengedmény, akár bérfelémelés, akár új bérbeadás útján eltérés van. Nagyvárad, 1944. évi május 4-én. városi adóhivatali főnök. Vitéz Morvay Árpád sk.

Megrendelhetik tüzelőanyag-szükségletüket az intézmények és vállalatok

Ludvigh Gyula nagyvárad-i tüzifa-és szénnyereskedő Nagyvárad thj. város részére mint egy 2000 vagon lignitet tud leszállítani. Üzemek, intézmények, iskolák, valamint gyárak és hivatalok vezetőit kérem, amennyiben szénre van szükségük, úgy meghatalmazottaikat küldjék el a Közellátási ügyosztály 6. sz. szobájába, ahol a vagontételes rendelkezésre szóló utalványokat megkapják és ezen utalványokat 48 órán belül a lignit árával Ludvigh Gyula szénkereskedőnek adják le. Jelenleg a szállításnak akadály nincs és ezen alkalmat kívánom kihasználni, hogy a kereskedő Nagyvárad thj. város részére szükséges lignit nagy részét leszállítsa. A tüzelőanyag ellátásának biztosítása végett felhívom a fenti vezetőket, hogy munkásaik és alkalmazottaik részére szükséges lignitet írják össze és a szükséges lignit mennyiséget vagon-tételben a fenti módon rendeljék meg.

Tekintettel arra, hogy a tüzifa-szükségletet 100 százalékgig a Közellátási Ügyosztály nem tudja kielégíteni, ajánlatosnak tartanám, hogy a munkások és alkalmazottak tüzifaszükségletének egyharmad részét a fenti módon szénben, illetve lignitben biztosítsák. Nagyvárad, 1944. május 4. Nagyvárad thj. város Közellátási Ügyosztálya.

Szolgáltatás gyógyszertárak:

- III. CSOPORT:
- KIGYÓ gyógyszertár, Bémer-tér 1 (Reisz L.) 15-68.
- IL. RAKÓCZI F., Szacsavay-u. 28. (Csanda E.) 17-47.
- OROSZLAN gyógyszertár, Mussolin-tér 14. (Mihályi L.) 32-91.
- MADONNA gyógyszertár, Sztarove-szky-u. 20. (Dr. Medvigy F. bérlő Fedez Vilmos) 33-67.

Dr Erdélyi Géza postafőigazgató gyászja

Nagyvárad. Súlyos gyász érte dr. Erdélyi Géza m. kir. postafőigazgatót. Feltűn szerett leánya, a 20 esztendő Klárka tegnap délben hosszas szenvedés után elhunyt. A városban széles körben ismerték a szép barna úrilányt és halálának híre nagy részvétet keltett. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz az olaszai temető Haller-kápolnájából.

Rajnay foispánt üdvözölte a helyettes polgármester

Gyapay László helyettes polgármester vitéz Rajnay Károly tábornok kinevezésének napján a következő táviratot intézte az új főispánhoz. Vitéz Rajnay Károly főispán úrnak XI. Edömer-utca 2. Budapest.

Ugy a magam, mint a város tisztviselői kara és Nagyvárad thj. város közönsége nevében tisztelettel és örömmel üdvözölöm Főispán urat kinevezése alkalmával.

Főispán úr személyében, akit a város közönsége katonai parancsnoksága idején a keresztény magyar jobboldali eszme céltudatos és határozott képviselőjének ismert meg, biztositókat látjuk annak, hogy a mai sordító időkben városunk is teljes erejével vehet részt a magyar nemzet szöbb jövőjét kialakító nagy munkában.

Fogadja Főispán úr kiváló tiszteletem nyilvánítását dr. Gyapay László h. polgármester.

Országos zsinatot tartott a magyarországi református egyház

A magyarországi református egyház országos zsinata esütörtökön ülést tartott. Az ülés elején dr. Ravasz László imádkozott. Dr. Balogh Jenő főgondnok-elnök megnyitójában kegyeletes szavakkal emlékezett meg a zsinat halottairól s napjaink hőseiről, helytálló katonáinkról. Megemlékezett a bombatámadások áldozatairól is. Ezután a zsinat tárgyalta, hogy a háború következtében előállhat olyan helyzet, amikor akadályokba ütközik a gyűlések tartása. A zsinat felhatalmazta az elnökséget, hogy rendelkezhesék minden olyan kérdésben, amely a magyarországi református egyház és országos intézményei működésének biztosítása végett eldöntendő. Törvényt alkottak továbbiakban a zsinat kivételes hatásköréről. Eszerint a zsinat az egyházi szolgáltatások mértékét a változó gazdasági helyzethez képest időről-időre zsinati határozattal állapítja meg s esetenként a fennálló egyházi törvényektől el is térhet. A zsinat ülése Ravasz László püspök-elnök főhűzával fejeződött be. Könyörgött katonáinkért és azért, hogy jöjjön el a békeség ideje, engesztelés járja át a szíveket és megkezdődjék egy boldogabb, jobb világ építése.

Tűzőnöket,
ragasztót és cipészsegédeket minden munkára azonnali belépésre felvesz
SZABO cipőgyár
Tisza István-ut 21. szám.

Lakatos Sándor géppuskásparancsnok belépett a halhatatlan hősök sorába

Micskei magyar fiú útja a német vaskeresztől a magyar arany vitézségi éremig. Sebesülten is továbbharcolt, míg egy orosz aknavető találatától hősi halált halt.

...Lakatos Sándor tizedes, géppuskás parancsnok géppuskájával az ellenségnek nagy veszteséget okozva, több nehézfegyvert kilőtt. Közben három helyen megsebesült. Bekötözése után azonnal visszavált az arcvonalba és tovább harcolt mindaddig, míg egy orosz aknavető találatától hősi halált halt...

A honvédezerkar főnökének április 19-én kiadott 2-ik számú hadijelentésében, illetve az annak kiegészítésül közölt katonai tájékoztatóban olvastuk a fenti sorokat, amelyek egy új, magyar hősi legenda elindítói. Könnyes megindultsággal értesültünk akkor az ismeretlen Lakatos Sándor hőstettéről a szívünkbe zártuk a nevét.

Mindaddig azonban csak egy volt számunkra Lakatos Sándor a sok neves és névtelen hős között. Ma már sokkal többet tudunk róla.

Levelét kaptunk Micskéről dr. Kovács Sándor orvos feleségétől, lapunk régi barátjától, aki a helybeli háztartási iskola tanárnője és a Baross Női Tábort elnöke. Leveléből — amelyhez mellékelte Berekméry József protestáns tábori lelkésznek a Lakatos Sándor szüleinez eljuttatott értesítését — megtudjuk, hogy Lakatos Sándor, a legújabb magyar legenda hőse, biharmegyei, micskei fiú. S hogy milyen fiú, arról is ekkor mindent elmond a levél.

Egy hős elindul

1940 december 1-én vonult be Nagyváradra a felszabadult Bihar megye első katonájaként a 25-ös géppuskásokkal. Azóta — kisebb szabadságidőnyi megszakítással — állandóan katona volt, míg 1943 áprilisában kiment az ezreddel a harctérre. A fronton 3—4 hónap leforgása alatt megtanulta a német és orosz nyelvet s ezek birtokában, vakmerő bátorságával egymás után szerezte meg a kitüntetésekét.

Elsőnek az I. osztályú német vaskeresztet kapta meg a szalagokkal és kardokkal. Ennek a története is mesébe illik.

Partizánok általa behatolt az egyik orosz városba, melyet a partizánok márkóval védelmeztek. Orosz nyelvtudásának birtokában kipuhította a város helyzetét és így azt a német hadvezetőség kezére juttatta.

Azután jött a magyar bronzérem.

Lakatos Sándor ekkor 30 társával egy esélőgépnél dolgozott, amit a partizánok körülfogtak s nem volt út a menekülésre. Ő, mint a 30 közül egyetlen nőtlen fiú, vállalkozott arra, hogy út keres a szabadulásra. Délután indult el kockázatos útjára s éjjelkor, amikor visszatért, már abban a helyzetben volt, hogy társainak kijelölhette a szabadulás útját.

Ő maga ott maradt, egyedül, fegy-

veresen védve a gépet, hogy a partizánok figyelmét a maga további ártatlanságával elterelje társai elvonulásáról. Három nap múlva, — azt csak ő tudná megmondani, hogyan! — visszakért ezredéhez.

Megszerezte ezenkívül még a kis- és nagyvezetői s legutóbbi hőstettéért, melyről a hadijelentés kiegészítése tesz említést s mely a legújabb magyar hős halálával végződött, — az arany vitézségi éremre terjesztették elő.

Levelek az aggódó édesanyához

Külön fejezetet érdemelnek levelei, melyeket aggódó édesanyjának írt, amikor az így intette: „Fiam, vigyázz magadra, tudod, hogy mennyire visszavárlak.”

...Édes, azért hoztak ide bennünket, — írta többek között — hogy a Hazát őrizzük; erre esküdtünk fel s ennek az eskünek eleget kell tenni...
Vagy:

...ha nem harcolnánk, Édes, akkor Édesek se lennének már a ked-

ves fészükben, mert a muszkák már ott lennének a kertünk alatt...
Ismét másutt:

...En látom itt Édes, hogy milyen az, ha menekülnek a családok a fészükből. Inkább mi itt éjjel-nappal hint a harcmezőn, minthogy Édeséket kizavarják a fészükből!

Végül álljon itt még szószerint az a levél, amelyet Berekméry József tábori lelkész küldött haza a hős fiú szüleinek s amely levél egy fiatal földi élet befejezését és egy új legenda új hőse-

Az ősi székesegyház alapkövei szólnak

(Vasárnap ünnepi városunk szent Lászlót. Az ünnepet megelőzően közöljük a nagy király ősi székesegyházáról szóló leírását. Szerk.)

Ha a katonai parancsnokság engedélye alapján a Nagypiac téri torkoló várkapun keresztül bemegyünk a vár belső udvarára s látva annak egyszerű burkolatát, nem is gondoljuk, hogy mennyire nagy érték az a váruddal minden keresztény magyar szemében. Mert annak talaja rejti magában mindazt, amit a magyarság mostoha sorsa Szent László egykori székesegyházából a helyszínen meghagyott.

Az 1566-i tordai országgyűlés száműzte az erdélyi fejedelemség területéről a katolikusokat, s ennek folytán a váradi székesegyház kapui is bezárultak, aminek következtében 1600 távaszán bolthajtásának felerésze beomolva volt, hogy azután 1618-ban Bethlen Gábor fejedelem parancsára faragott köveiből az 1598-i ostrom alkalmával megrongálódott bástyákat kijavítsák s megerősítsék. Ott láthatók a bástya falzatában ma is ezek a kövek. A pusztítás alapos volt, eltűnt a székesegyház földfeletti építménye annyira, hogy 1692-ben a legöregebb emberek sem tudták megmondani, hol állott egykor a híres székesegyház.

Alapzatát s abban a régi sírokat, illetve azok maradványait a vár földje őrizte s talán a legújabb időkig ismeretlen maradt volna, ha a véletlen 1775-ben a napvilágra nem hozza az ősi székesegyház egyik királysíriját, amelyben valószínűleg Beatrix vagy Mária királyné hamvai nyugodtak. Az akkor talált tárgyakat jelenleg a Nemzeti Múzeum őrzi. Szó sem volt még ekkor rendszeres feltárá-

ról. A várat a katonaság uralta, pedig illyesmiről hallani sem akart.

1881-ben a várkastányságnak nyugati szárnyát, mert összeomlásra fenyegetett, ledöntötték. Az újraépítésnél az alapzat ásása közben akadtak reá a régi templom küszöbére a talaj szintje alatt kb. 2 és fél méternyi mélységben. Akkor ennek a környékét, amennyiben az építkezés azt megengedte, átkutatták, azonban részletesebb s tudományos alapon a munka csak 1883-ban indult meg, amire az engedélyt az uralkodó megadta. Most már Rómer Flóris váradi kanonok vezetésével a templom nagyobb részének az alapjait feltárták. Az ott talált néhány sírkövet a székesegyház sekrestyéjének az előterében falba illesztve manap is láthatja a templomlátogató, míg a fennmaradt faragott köveket a múzeum lapidariuma őrzi. A négy püspöki síremlékeől kettőn a neveket is ki lehet betűzni, az egyik Scolari András, a másik Thurzó Zsigmondé volt, a harmadik elkopottsága miatt, mert eredetileg a padozatba illesztették, olvashatatlan, míg a negyediknél csak az arra faragott pásztorbot jelöli, hogy valamikor püspök hamvai felett pihent. Két más sírkő töredék csak találatásokra nyújt alkalmat. Különben valamennyi feltárt sírhely elpusztítva tátongett a kutatók felé. Szomorú látványt nyújtott a sok kirabolt nyugvóhely.

1911—12-ben ismét megindult a munka. Ekkor már egy feliratot sem találtak. De egy tömegsírban heverő mintegy három szekényi embercsont valószínűleg valamelyik ostrom borzalmaira akarta figyelmeztetni a munkásokat. Ez alkalommal egy begett, összeomlott sírkamrában reabukkantak valami ismeretlen főpapnak a maradványaira. Kereszt, könyvesmaradvány és gránátköves gyűrű mindenestre erről tanuskodnak.

Ha valamikor még feltárják egyszer a székesfehérvári mintára az egykori székesegyház alapzatát, annak csakugyan zarándokhelynek kell lennie. Megmaradt kövei közt könnyes szemmel sirathatjuk a multat s mellünkét verve kell majd ott fogadalmat tennünk, hogy akinek hamvai

nek megszületését jelzi:

„Tábori Lelkész Táb. posta: F. 721. Tek.

Lakatos Sándor

Micske.

Mélységes fájdalommal értesitem, hogy kedves fia, Lakatos Sándor tizedes, aki 1919. évben Micskén, Bihar vármegye, született, szülőanyja leánykori neve: Benedek Erzsébet, azonosági száma 5230—19—0044, a szovjet ellen vívott kereszteshadjarat alkalmával Hazája védelmezésében 1944. évi április hó 12-én Wladimir Wolinsktól északra az oroszok elleni harcokban hősi halált halt. Wladimir Wolinski német hősi temetőben 20362-es magyar sírjel szám alatt nyugszik. Hősiessége elismerésül az „arany vitézségi éremre” lett felterjesztve.

A súlyos veszteség feletti fájdalomban bajtársi szívünk egész melegséggel osztozunk és a gyászborult családnak mind a magam, mind a többi bajtársak nevében őszintén átérzett részvétünket nyilvánítom. Kérem a magyarok Istenét, adjon Önöknek erőt és megnyugtasson, mert Hősi Halottunk a legszentebbet, a Hazáért adta drága életét.” (M. F. V.)

egykor ott a templom hajójában felemlített díszes márványoltáron pihentek és akinek a jelenlegi székesegyház csak egy kis fejszont erekléjét őrizheti, ahhoz, a hős lovagszenthez méltóak akarunk lenni. A kietlen romok ne vádoljanak bennünket, hanem annál inkább buzdítsanak a jobb, a keresztényebb jövő munkájára. Szent László napján körülvitt ereklje legyen ennek záloga.

A köveket szétdobálhatják, a sírokat kirabolhatják, a fény, a pompa és gazdaság semmivé válhat, de az eszmének élnie kell. Ennek a székesegyháznak minden porszeme ezt hirdeti.

F. G.

Felhívás

Felhívom azokat a keresztény munkavállalókat, akik zsidó-munkaadóknál voltak alkalmazva, amennyiben bérüket nem kapták meg, üzemenként illetőleg üzletenként állítsák össze bérkövetelésüket.

Az ipari üzemek a Nemzeti Munkaközpontra, a kisiparosok az ipartestületnél, a kereskedelmi alkalmazottak és magán-tisztviselők szintén a Nemzeti Munkaközpontra igazoltassák követelésüket és az igazolás megtörténte után az elsőfoku iparhatóságnál mutassák be. Az igazolt munkabérek a városi pénztár fogja kifizetni.

Az alkalmazás nélkül maradt alkalmazottakat felhívom, hogy elhelyezkedésük megkönnyítése céljából minél előbb jelentkezzenek a Nemzeti Munkaközponthoz forduljanak.

Nagyvárad, 1944. május 5.

Dr Gyopaj László s. k., h. polgármester.

Képes krónika

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér.

Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

Egyes keresztény kereskedők túlkapásairól panaszkodnak a textilesek

(Nagyvárad.) Csütörtök délután 6 órakor fontos értekezletre gyűlt össze a Kereskedelmi Csarnok textil-szakosztálya. Az ülésen Lakomcsik Lajos szakosztályi elnök bejelentette, hogy a váradai keresztény kereskedők jelenleg abban a helyzetben vannak, hogy a lepecsételt zsidó kereskedők helyiégeit igényelhessek. A kérdéshez Plesz Károly, a piaci kereskedőcsoporthoz elnöke szólott hozzá és felszólította a szakosztály tagjait, hogy csak abban az esetben igényeljenek nagyobb üzlethelyiséget, hogyha megfelelő árumennyiséggel is rendelkeznek. Az értekezlet során egyes kereskedők bejelentették azt a sajnálatos tényt, hogy keresztény kiskereskedők ugyancsak keresztény kereskedő üzletét igénylik, dacára annak, hogy az illető kereskedő nem is szándékozik üzletet cserélni. Felszólította a szakosztály tagjait, hogy tartózkodjanak az ilyen elítélendő cselekménytől, mert ez a keresztény kereskedők között nagy megütközést kelt.

Foglalkozott a szakosztály a kormány által legutóbb kiadott zárórarendeletről és többen azt sérelmezték, hogy reggel kilenctől ebédszünet nélkül délután felhatig való nyitvatartás túlságosan kimeríti az üzlet személyzetét. Erre vonatkozóan dr. Kallas László főtitkár részletesen tájékoztatta a jelenlevő tagokat a kiadott rendeletről és egyáltalán nem biztatta a kereskedőket a kérés teljesítésének lehetőségéről, mert a rendelkezés országos jellegű. Kifejtette, hogy a kérésnek csak abban az esetben lehetne némi eredménye, ha a Mussolini-téri piaci kereskedők megindokolva a kérést azzal, hogy vevőkörük főképpen a vidékiek sorából kerül ki, a polgármester esetleg enyhítést tehet annyiban, hogy egy-két órával megrövidíti a zárórákat. A piaci kereskedők egyébként a záróra megállapítását reggel 9—16 óráig fogják kérni.

A panaszok során élesen bírálták a szakosztály tagjai egy Szent László-téri textilnagykereskedő tevékenységét, aki ellentétben a zárórarendeletről reggel nyolckor nyitja. Dr. Kallas főtitkár erre vonatkozóan azt válaszolta, hogy a ténykedés szigorú büntetést vonhat maga után.

Felolvasva ezután a főtitkár az Ipar- és Kereskedelmi Kamara egy átiratát, amelyben az üzletigénylésekre vonatkozó kérdésekkel foglalkoztak. Eszerint az ipar- és kereskedelmi kamaránál kiállított kérdőívek megfelelő erkölcsi és anyagi vizsgálat alá bocsájtatnak és az igénylést szigorú rostálás alá veszik, amely 1—2 hónapig is eltarthat.

A nagyváradai textilkereskedők kérésével fordultak a Csarnokhoz, hogy amennyiben lehetséges, biztosítson számukra bombabiztos raktárakat, hogy értékes áruikat az esetleges támadás elől abban helyezhessék el. A Kereskedelmi Csarnok megígérte a szükséges intézkedéseket, azonban illetékes helyről azt a választ kapták,

hogy a kérést, sajnos, nem tudják teljesíteni. Ezzel szemben az Ipar- és Kereskedelmi Kamara megadta a lehetőségét annak, hogy a légitámadások elől a kereskedők áruikat lakásukon helyezhessék el, azonban erről pontos leltárt kell készíteniük és azt árusításba bocsájtani semmilyen körülmények között sem szabad.

Végül a szakosztály tagjai elfogadták azt az indítványt, amely szerint felkérjük a Kereskedelmi Csarnok vezetőségét, lépjen érintkezésbe a német lektorátussal és eszközöljön ki számukra német nyelvkurzust.

Az értekezlet a Hiszekegy elmondásával ért véget.

Komárom a polgári házasság revíziója mellett

A Nemzeti Újság írja:

Komárom thj. sz. kir. város törvényhatósági bizottsága május 2-án tartott közgyűlésén tárgyalta Zala vármegye átiratát a polgári házasságkötésről szóló 1894: XXXI. tc. módosítása tárgyában, Zala vármegye, mint ismeretes, feliratban arra kérte a m. kir. kormányt, hogy nyújtson be javaslatot a polgári házasságról szóló törvény olyan módosítására, mely szerint a polgári házasságkötés csak a nemkeresztényekre legyen kötelező, a keresztényekre nézve pedig az említett törvény hatályba lépése előtti állapot legyen újból érvényes, azzal a különbséggel, hogy az esketők lelkesz olasz mintára, legyen kötelező a házasságkötésről az állami anyakönyvi hivatalt értesíteni.

Komárom törvényhatósági kisgyűlése szótöbbséggel úgy határozott, hogy a jelen körülmények között nem tartja időszzerűnek a kérdés tárgyalását és azt javasolta a közgyűlésnek, hogy az átiratot vegye le napirendről.

A kisgyűlés elutasító javaslatához dr. Kállay Endre felsőházi tag, egyházügyi világi elnök szót hozza először. Kifejtette, hogy e kérdés nagyon is idő-

szzerű, mert éppen most van folyamatban a liberális és szabadkőműves uralom csódtömegének a gyökeres és maradéktalan felszámolása. Ehhez — mondta — lényegesen hozzátartozik a polgári házassági törvény is, mely az egyén kénye-kedvéért elvetette a házasság szent jellegét és áldozatul dobta a közösségnek, a nemzetnek az érdekeit, megrendítve a családnak, a nemzet sejtjének szilárd alapjait. Rámutatott azokra a szomorú következményekre, melyeket a polgári házasság a könnyű válások lenetőségével és a válások számának ijesztő szaporodásával hozott a magyar életbe. Javasolta, hogy a közgyűlés tegye magáévá Zala vármegye átiratát.

Több hasonló értelmű felszólalás után a közgyűlés nagy többsége úgy határozott, hogy Zala vármegye javaslatát magáévá teszi, hasonló szellemben ír fel a kormányhoz, kiegészítve a javaslatot Alapy Gáspár polgármester indítványára azzal, hogy kéri annak letárgyalását, mielőtt csak lehetséges. A polgári házasságkötés megtartása mellett a törvényhatósági bizottság tagjai közül senki sem foglalt állást.

Egyszerűsítik a vármegyék, városok és községek háztartási igazgatását

A minisztertanács legutóbbi ülésén tárgyalta a vármegyék, városok és a községek háztartási igazgatásának egyszerűsítése tárgyában kiadandó kormányrendeletet.

A rendelet értelmében felsőbb hatóság jóváhagyása nem szükséges az olyan vármegyei, városi vagy községi határozathoz, amelynek tárgya költségvetéssel nem fedezett, évközben felmerülő olyan kiadás, amely nem haladja meg a rendeletben megjelölt értékhatárokat, feltéve, hogy a fedezet biztosítása végett nincs szükség közszolgáltatás eme-

léseire vagy hitelművelat végrehajtására.

Nem szükséges továbbá jóváhagyás azokhoz a vármegyei, városi vagy községi határozatokhoz, amelyek tárgya vagyonszerzés, elidegenítés, megterhelés, általában — a bérlet- és haszonbérleti szerződések kivételével — valamely szerződés vagy egyéb jogügylet, ha az érték a megállapított határokat nem haladja meg, visszatérő szolgáltatás esetében az értéket valamennyi szolgáltatásnak a jogügylet egész tartamára össze-számitott együttes összege adja.

Nem szükséges jóváhagyás az olyan határozatokhoz, amelyek tárgya bérlet- vagy haszonbérlet, ha az évi bér- vagy haszonbér összege nem haladja meg a megjelölt értékhatár kétszeresét, továbbá tekintet nélkül a bér vagy haszonbér összegére, ha a bérlet- vagy haszonbérlet időtartama a 12 évet nem haladja meg.

Az értékhatár, amelyen alul az egyes határozatok hatályosságához a felsőbb hatóság jóváhagyása nem szükséges, vármegyénél 50.000 pengő, városnál 30.000 pengő, ha a város lélekszáma a har-

a város lélekszáma a 30.000-et meghaladja, nagy- és kis-községnél 2500 pengő, ha a község lélekszáma a 2500-at nem éri el, 5000 pengő, ha a község lélekszáma 2500 és 5000 között van, 10.000 pengő, ha a község lélekszáma ötezer és tízezer között van, végül harmincezer pengő, ha a község lélekszáma a tízezeret meghaladja.

A rendelet a továbbiakban intézkedik az alkalmazottak és hozzátartozók illetményeinek, kegyellatásának megállapítására vonatkozó vármegyei, városi vagy községi határozat jóváhagyásáról.

A szőlő peronoszpórája elleni védekezés

Mint hogy a szőlő peronoszpórája elleni védekezés tulajdonképpen megelőző eljárás, elhibázott dolog volna, ha csak akkor kezdenének permetezni, amikor az olajfoltok már megjelentek a szőlő lombzatán, mert ekkor már a levelek felületén lévő spórák kicsiráltak és behatoltak a levél belesjébe, ott a sejtmedvekből táplálkozva idézük elő az úgynevezett olajfoltokat. A levél belesjében elősködő peronoszpóra mycelinmait pedig permetezéssel elpusztítani nem lehet. Éppen ezért, tekintettel arra, hogy az idén kevesebb mennyiségben állanak rendelkezésre védekező anyagok, akkor fogunk sikeresen és ebből kifolyólag legtakarékosabban eljárni, ha meleg időjárásban fellépő kiadósabb esők után azonnal, még mielőtt az olajfoltok megjelenjenek a leveleken, bepermetezzük a szőlőt, hogy a csirázásnak induló spórák a réztartalmú permetezőanyagban elpusztuljanak.

Ujabb adományok a Zöldkereszt részére

Haslinger János 20, Vidor Manó 20, Demkó István 20, Csibi Bálint 10, Szántó Ferenc 10, Molnár Jenő 10, Zétényi Ilona 10, özv. Sürger Bertalan 10, Bécsi Ernő 10, Pápay József 10, Daróczy János 10, Kun István 10, v. Kiss Lajos 10, Kiss Árpád 10, Kiss János 5, özv. Nagy Balint 5, Herz Imre 2, Textilipar Rt. Nagyvárad 50, Kárándy József 20, Erdődi Ernő 10, Erdődy József 10, dr. Rácz Béla 10, Gera Ferenc 10, Hirsch Ödön 5, Hegedűs Ödön 5, Szommer Károly 5, Primusz Gyula 3, Burkus Jánosné 2, Mihályi Sándor 10, Cser István 20, Gábris Géza 10, Kortsmáros László 10, Gyulai Lajos 10, Szakadati Jánosné 10, Bongár Pál 5, Bökényi Béla 5, Lengyel Endre 5, Tyuskai István 5, Grimm Gyula 4, Sinyi Gyula 2, Erdős István 6, Bán Lajos 5, v. Füzesi Sándor 6, Panyigay Lajos 20 pengő.

Mivel permetezzünk az idén? A háborús anyaggazdálkodási nehézségek miatt ma a gazda legnehezebb feladata a beszerezhető növényvédőszerrel és anyagokkal a gümölcsfák és a szőlő állati és növényi kártevői ellen a védekezést biztosítani. Hogy ez mégis ezekben hogyan oldható meg a leggazdaságosabban és legeredményesebben, arról ad részletes felvilágosítást és tanácsot dr. Urbányi Jenő m. kir. mezőgazdasági főadjunktusnak e címen a rádióban elhangzott előadása, amely most nyomtatásban is megjelent. Ez a füzet válaszbélyeg beküldése ellenében, vagy személyesen átvéve díjmentesen megszerezhető a vidéki m. kir. Növényegészségügyi Közvetek vezetőitől, a m. kir. Növényegészségügyi szolgálatól (Budapest, V. Kossuth Lajos-tér 11.), vagy a m. kir. Növényegészségügyi Intézetből (Budapest, II., Herman Ottó-út 15.)

A Német Akadémia Nagyváradai Lektorátusa

KONCERT

Német mesterek műveiből, előadja gróf Dr. GESSLER zongoraművész. **hétfőn, május 8-án este 6 órakor** a Lektorátus nagytermében — Schubert utca 5. szám **Belézés díjtan.**

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉLLÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

TABORI POSTASZÁMRA TOVÁBBRA SEM ADHATÓK FEL CSOMAGKÜLDÉMÉNYEK. Előzetesen egy korábban megjelent közleménnyel, a postahivatal értesíti az érdekelteket, hogy tábortábori postaszámra csomagküldemények újabb intézkedésig továbbra sem adhatók fel.

LEITNER FERENC GYÁSZÁ. Súlyos gyász érte Leitner Ferencot, a Szent László-nyomda gépmeisterét. Édesapja, Leitner Mihály Nagykárolyban hosszú szenvedés után meghalt.

A SZÜNIDŐBEN IS TANÍTTASZA DIÁKGYERMEKÉT! Ha valamikor, akkor a mostani öthónapos tanév után számos olyan diák akad, akinél a latin, a német, az olasz, a francia és a menyenyiség-tani alapismeretek igen-igen ráérőrnak nemcsak a felfrissítésére, hanem a kiegészítésére és a begyakorlására is. Ezért örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy sikerült megnyernünk olyan középsikolai tanár segítségét, aki igen jutányosan biztosítja a szünidőz diákság mérsékelt továbbfoglalkoztatását és ezzel a jövő iskoláévi sikerét lényegesen elősegíti. Cím a kiadóban.

A Szentlélek-Kórus bemutatkozása. Az eljátszott plebánia kórusa május 7-én, a 10 órai ünnepi mise keretében énekelt először a nyilvánosság előtt. Bemutatásra került a vatikáni Graduale IX. sz. (De Beata) gregorian miséje. Vezényel András Ede, orgonán Lehoczky József.

MEGHALT SOÓS LAJOS ÉDESANYJA. Nagy gyász érte Soós Lajost, az Erdélyi Párt tevékeny főtisztját, édesanyja, Soós Gizáné Kiss Ilona életének 75-ik, holdog házasságának 44-ik évében hosszas, de nagy türelemmel viselt szenvedés után meghalt.

Canterbury érseke pénzdományokat gyűjt a Szovjetnek. Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az Afton Tidningen Moszkvából származó magán-értesülése szerint Canterbury érseke szerdán közölte a londoni szovjet nagykövettel, hogy egy új bizottságot alakított, amely pénzdományokat gyűjt a Szovjet-Unió számára. A bejelentéssel egyidejűleg az érsek egy 110 ezer font-orról szóló csekket nyújtott át a szovjet nagykövetnek.

ELMARAD A GAZDATISZTEK KÖZGYŰLÉSE. A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete most adta ki évi jelentését. A jelentés méltatja a földművelésügyi minisztériumnak az utóbbi években a szakoktatás fellendítése terén végzett munkáját, amit bizonyít hogy például a felsőfokú szakoktatásnak 1941-ben mindössze 6000 pengő ösztöndíjat adtak ki, míg 1944-re 529.000 pengőt irányoztak elő. Közli az egyesület, hogy a május 14-ére összehívott közgyűlés az időközben életelépített gyűléstálatom miatt elmarad.

Új német bélyegkiadvány. A birodalmi postaügyi miniszter hat bélyegből álló különsorozatot ad ki a német birodalmi posta „bajtársi blokkja” megjelöléssel. A bélyegek rajza részben ugyanaz, mint az 1939. évi ugyanilyen nevű sorozaté, színük azonban új.

Hitler és Vang-Csing-Vei táviratváltása. Berlinből jelentik: (MTI) A Führer táviratváltásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A Führer Vang-Csing-Vei nek, a kínai nemzeti kormány elnökének születésnapja alkalmából szívélyeshangu táviratban jókívánságait tolmácsolta. Nankingból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Vang-Csing-Vei kínai köztársasági elnök táviratban köszönte meg Hitler Adolfnak az elnök születésnapjára küldött üdvözlőtáviratát.

BÜNTETÉSEK A SÁRGA CSILLAG NEMVISELÉSE MIATT. Pápa. (MTI) A pápai rendőrkapitányaság Altmaun Bernátot 2 ezer pengő pénzbüntetésre, Kóta Albertet 20 napi elzárásra, Mischner Magda horvát állampolgárt tiznapos elzárásra ítélte, mert a sárga csillagot nem viselték. Ugyanezért négy zsidót internáltak.

Több zsidó megkísérelte a Romániába való szökést. Csütörtökön a határon szolgálatot teljesítő katonák több zsidó egyént fogtak el, akik Romániába akartak szökni. Letartóztatásuk után bekísérték a váradi rendőrségre. Az esti órákban kísérték be Grehs Pinkász bukovinai születésű beszercei mechanikust, akit Váradalpari község határában fogtak el. Őrizetbe vették és megindították ellene az eljárását.

ESKÜVŐ. Dayka Matild és Tiszai Jenő május 6-án este 7 órakor tartják esküvőjüket a Barátok templomában. (Minden külön értesítés helyett.)

A Zsidókérdéskutató Magyar Intézet helyiségeinek új címe. A Zsidókérdéskutató Magyar Intézet május 1-től új helyiségekbe költözött. Az Intézet igazgatása és ügyvitel, Budapest, V., Vörösmarty-tér 4. I. emelet alatt történik. Mindenfajta levelezést, megkeresést erre a címre kell küldeni. Hivatalos órák felek részére naponta 9-12. Az Intézet könyvtára és levéltára, Budapest, II. Bogár-u. 26. szám alatt nyer elhelyezést. Könyv és más egyéb küldeményeket erre a címre kérjük küldeni.

Megszűnt az egyetemi hallgatók önkéntes munkaszolgálat. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1939. évi rendelete alapján működő Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Önkéntes Nemzeti Munkaszolgálatát most kelt rendeletével megszüntette. Az említett szervezet körében alkalmazott személyek szolgálati jogviszonyának megszüntetéséről és a szervezet használatában lévő államkincstári vagyon további felhasználásáról szintén a vallás- és közoktatásügyi miniszter fog intézkedni. Az egyetemi munkaszolgálat megszüntetéséről szóló intézkedés a hivatalos lap csütörtöki számában jelenik meg és lép hatályba s ezzel egyidejűleg az 1939. évi, valamint az 1933. évi hasonlótárgyú rendelet hatályát veszti. (MTI)

Cristophani kivégzése miatt öt szakadárt végeztek ki Franciaországban. Vichyből jelentik: A Német TI jelenti: Az Algírban elítélt és agyonlőtt Cristophani alézredes kivégzéséért a francia hadbíróóság csütörtökön tíz vezető szakadárt ítélte halálra. Öt elítélten az ítéletet nyomban végrehajtották. Az elítélteket Felső-Savoyában néhány héttel ezelőtt, a tisztogató hadműveletek során fogták el.

Értesítés. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Ruházati és Textil iparosok szakcsoportja értesíti tagjait, hogy a folyó havi cernakiutalások kiosztását megkezdte. Felkérjük tagjainkat, hogy a cernakiutalvány kiváltásához a hulladékról szóló elismervényt mindenki hozzá magával.

RÓZSAKERT vendéglőmet

áthelyeztem a nagysötétági-ut 6. szám alá, a volt Béla kert helyiségeibe.
Hideg és meleg konyha. Kitűnő fajborok. Elsőrangú cigányzene. CSERNÓ MIHÁLY
 vendéglős.

Elveszett brit búvárnaszád. Lisszabonból jelentik: (MTI) Mint a brit hírszolgálat jelenti, az angol tengemagyi hivatal bejelentette, hogy a Stenhegs brit búvárnaszádot, amelynek már régen vissza kellett volna térnie, elveszítettnek tekintik.

Bingerth János távozott a Hunnia-filmgyár éléről. Azok a változások, amelyek a magyar élet minden frontján most bekövetkeznek, a filmvilágban is hamarosan érezhetőek lesznek. A filmügyek kormánybiztosának kinevezése a hét végén történik meg. A legnagyobb magyar filmgyár, a Hunnia vezérigazgatója, dr. Bingerth János kormányfőtanácsos a szerdai nap folyamán megvált állásától. Az állami felügyelet alatt működő filmgyár ügyének intézését a felettes hatóságok rendelkezésére addig is, amíg végleges döntés történik, dr. Nagy Sándor igazgató vette át. Ugy értesülünk, hogy a filmügyek rendezése során esetleg sor kerül az egész magyar filmügy egységesítésére, ami már a szakembereknek is régi vágya.

Hogyan nyerhetem el Kaszap István segítségét? Illetékes egyházi helyről a következő sorok közlésére kérték fel a Magyar Kurirt: „Hogyan nyerhetem el Kaszap István segítségét?” címmel Kovács Józseftől, a szerző kiadásában egy füzet jelent meg. A füzetre vonatkozólag több helyről érkező kérdésekre illetékes helyről a következő felvilágosítást adják: A szóbanlevő mű — noha borítólapiján ez áll: „A főegyházmegyei hatóságnak betherjesztve”, egyházi jóváhagyást nem nyert. Katolikus részről ezért nem ajánlható, nem terjeszthető és nem rendelhető.”

BIROSÁG ELÉ ÁLLITJÁK ALGIRBAN TUNÉZIA VOLT TENGERSZÉLETI FŐPARANCSNOKÁT. Lisszabon. (MTI): Az angol hírszolgálat algiri jelentése szerint Derrien tengernagyot, Tunézia volt tengerészeti főparancsnokát a jövő héten szerdán bíróság elé állítják Algírban. Ellene az a vád, hogy Bizertát ellenállás nélkül feladta az ellenséges erőknél.

Baleset a nagyvárad vasuti állomáson. Tegnap éjszaka a nagyvárad vasuti állomáson Erdődi Sándor 21 éves vasuti alkalmazott, a tolató szerelvényhez egy kocsit akart kapcsolni. A sötétben nem vette észre, hogy a sínek között egy széngödör van és a lassan tolató kocsit előtt haladva, hirtelen beleesett a mélyedésbe. — Eközben kezével önkéntelenül is a vasuti sínbe kapaszkodott, amelyre rágördült a kocsikerék és négy ujját teljesen levágta az éles vaskerék. — A szerencsétlen vasutatást a mentők beszállították a közkörházba, ahol ápolás alá vették.

Szénakazal a Trafalgar-téren. Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Londonból jelentik, hogy a brit kormány hadjáratot indított a mezőgazdasági munkások toborzására. Londonban a Trafalgar-téren a Nelson szobor mögött nagy szénakazalt raktak és alatta helyezték el a toborzóirodát. Hiány mutatkozik a rendőrökben is, úgy hogy a londoni rendőrök már nem tudnak gondoskodni az iskolabárázó gyermekek utcai biztonságáról.

FELHÍVÁS A HONSZ TAGJAIHOZ. Vasárnap, május 7-én, délelőtt 11 órakor a HONSZ helyiségében közgyűlést tart. Az igazgatóság kéri a tagok teljes számu megjelenését, mert fontos határozatok megvitatása kerül sorra!

BE KELL MUTATNIOK SZÁRMAZÁSI OKMÁNYAIKAT A VÁROSI TISZTVISELŐKNEK

Nagyvárad, május 5. A városházára belügyminiszteri rendelet érkezett, amely szerint a város valamennyi tisztviselője záros határidőn belül be kell mutassa származási okmányait.

A bombakárosultakért

Szép kaligrafus írással kitöltött gyűjtőív fekezik előttünk, ezzel a felirással: „A bombakárosultak részére, akik min-denüket elvesztették, csak a magyarságuk és hazaszeretetük maradt meg.” Alul pedig ezt olvassuk: „Adakoztát a Szent László nyomda Hirlaposztályának személyzete, lapárúsítói és kézbesítői.” A végösszeg tehát, mely 148.50 pengőt tesz ki, nagy gondokkal küzdő kisemberek nehezen nélkülözhető pengőiből tevődik össze. Álljon itt ezért mindeniküknek a neve külön-külön is, példamutatóul.

- Eddigi gyűjtésünk P 16.723.68
- Szent László Nyomda Hirlaposztályának személyzete: Kovács Lajos 5, Hergenrichter Kálmán 1, Ungur Erzsébet 1, Kulcsár Sándor 1, Zsurkán Tivadarné 1, Bereczki Gyuláné 2, Ujvári László 1, özv. Timkó Jenőné 2, Varga István 10, Szilágy Gábor 10, Hőgye István 2, Szabó Márton 10, Török Sándor 5, Varga László 10, Kővári Péter 5, Mogyorós Gyula 1, Kovács Lajosné 10, Almássy János 3, Papp János 2, Miklós Imre 2, Horváth Andrásné 1, Csató Sándor 3, Boros Gyuláné 5, Tóth Lajosné 1, Katona és Barabás 10, Takács Istvánné 3, Odor Magda 20, Nagy Vilma 1.50, Odor Ferenc 20 p. = 148.50
- Hagedorn János műszaki főtanácsos 100.—
 Boronkay János pincér 10.—
 Özv. Csapó Zoltánné 20.—
 P. Csapó Lenke 20.—
 Tucsak Kálmán 50.—
 N. N. 10.—
 N. N. 10.—
 Ferenczy János 10.—
 M. S. 5.—
 Szent Antal nevében özv. Ritter Károlyné 30.—
 Schuller Márlonné 10.—
 Papp Irma 10.—
 Zrínyi Róbertné 5.—
 Nagyváradai Hajdismű- és Fésűgyár vezetőjege, tisztviselő-kara, művezetői: Fésűgyár: 250, Boronkay Pál 100, Szabó Sándor 20, Lityák Erzsébet 20, Hetz Ferenc 20, Hetz József 20, Kolozsi József 20, Sándor István 20, Lőrinczi Mária 10, Percel Irén 10, Bakró Imre 5, Biró Andor 5, Delli György 5, Kuncz Jenő 5, Lázár Sándor 5, Percel János 5, Szederai Ferenc 5 p. = 525.—
 Összesen P 17.687.18

**Pályázni lehet nagyváradi
gyógyszertárak igénybe-
vételére**

(Nagyvárad) A Hivatalos Lap tegnapi száma közli azoknak a zsidó gyógyszeráraknak névsorát, amelyeket kormányrendelet alapján elvettek a zsidóktól és amelyekre most országos pályázatot hirdetnek. Megpályázhatók Bihar megyében: Nagyszalontai Remény, Sárrétudvari Isteni gondviselés. — Nagyvárad thj. városban: Hungária (Szabó Aczél István), Minerva (Mihályi Lajos), Szent Antal (Atlasz Lajos) és Szent István (dr. Ráber Árpád.) A kérvényeket a belügyminiszteriumba kell benyújtani a Közlönyben való megjelenéstől számított 15 napon belül. Pályázati feltételek a Hivatalos Lapban.

Felhívás a debreceni tankerület tanuló leányifjúságához. Teljes erővel folyik a leventeágyas munkája a bombakárosultak segítségére. Tekintve azonban, hogy a leventeágyasok legnagyobb része dolgozó leány, aki nem hagyhatja el egész napra munkahelyét, felszólítom a debreceni tankerület tanuló leányifjúságát, hogy vegye ki részét lakóhelyén a bombakárosultak segítésében és a helyi szociális munkában. Kapcsolódjék a napközi otthonok szervezésébe, segítsen a gyermekek gondozásában, étkeztetésében és a helyi szociális munkában. A magukra maradt családoknak legyen segítségére a könnyebb gazdasági teendők ellátásában és hivatalos ügyeinek elintézésében, adományok gyűjtésében, és összegyűjtött adományok szétválogatásában és szétosztásában. Jelenleg a budapesti bombakárosult gyermekek cipőtalpa számára kisujnyi széles, kucoricsahénesből font szalagokat kér sürgősen a vidéki leányoktól, Pálos Éva budapesti kerületi leventeágyasvezető (VIII. ker. Szentkirályi-utca 11 szám).

A nagyváradi tanulóleányok munkára jelentkezzenek minél előbb dr. Csajhos Éva, Csernák Emilia és Patty Matild leventeágyasvezetőknél.

RÁDIÓ

SZOMBAT, MÁJUS 6.
Budapest I.

- 8.35 Délelőtti muzsika.
- 10.10 Szórakoztató zene.
- 11.15 Schumann: Carneval
- 11.40 Szülők iskolája.
- 12.05 Légierők zenekara.
- 12.50 Szórakoztató zenekari muzsika.
- 13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt baitársi rádiószolgálat.
- 14.00 Szalonötös.
- 15.00 Mindenből mindenkinek
- 16.15 Orsy Gábor előadása.
- 16.30 Vivaldi: A nyár.
- 17.00 Halk melódiák.
- 17.20 Somogyi Béla dr. előadása.
- 17.40 Egy régi majális.
- 18.40 Külföldi tájékoztató.
- 19.00 Magyar zeneszerzők felőrája.
- 19.30 Nótafáink virágai.
- 20.05 Hangképek innen-onnan.
- 20.30 Hosszu Zoltán dr. csevegése.
- 20.40 Pészlétek Huszka Jenő: Lili bárónő c. operettjéből.
- 22.20 Pészlétek Johann Strauss: Cigánybáró című operettjéből.
- 22.40 Ki mit szeret?

Budapest II.
17.40 A Földművelésügyi Miniszterium mezőgazdasági felőrája.

SZÍNHÁZ

A színháziroda közleménye:

„Egy csók és más semmi“ pénteken, szombaton és vasárnap

Figyelem! Az esti előadások 6 órakor, a délutáni előadások 3 órakor kezdődnek! Pénteken 6 órakor A-bérletben kerül színre *Egy csók és más semmi* című mulatságos, vidám operett. Csupa kacagás és derű! Hangulatos muzsika! Pompás táncok! — Szombat este, vasárnap délután 3 órakor és este 6 órakor bérletszünetben kerül színre az *Egy csók és más semmi*.

Szombat délután 3 órakor *filléres helyárrakkal* a nagyszerű *Az első c.* színjáték kerül színre.

Népművelési előadás sorozatban *filléres helyárrakkal* hétfőn este 6 órakor *Az első* van műsoron. Jegyek a színházi pénztárnál már válthatók!

Kedden este kivételesen fél 7 órakor nagy német-magyar *kívánsághangverseny* lesz a színházban, a német Vöröskereszt alapja javára. Közreműködnek: A német véderő zenekara és énekkara, a színházi zenekar és tánckar és sok magánénekes a

Szigligeti színházból és a német véderő tagjaiból. Felemelt helyárrak. Jegyek korlátolt számban a színház pénztáránál kaphatók.

A nagy sikert aratott *Eladó leányok* című operett-ujdonság szerdán este 6 órakor ismét műsoron van.

Előkészületben: *Boléro*, a Nemzeti Színház vigjáték ujdonsága.

MŰSOR:

Pénteken este 6 órakor: *Egy csók és más semmi*, A-bérlet.

Szombaton délután 3 órakor: *Az első*.

Szombaton este 6 órakor: *Egy csók és más semmi*.

Vasárnap délután 3 órakor: *Egy csók és más semmi*.

Vasárnap este 6 órakor: *Egy csók és más semmi*.

Hétfőn 6 órakor: *Az első*.

Kedden fél 7 órakor: *Német-magyar kívánsághangverseny*.

Szerdán 6 órakor: *Eladó leányok*. Csütörtöktől: *Boléro*.

SPORT

Véglegesen megállapították a NAC-Szolnok mérkőzésének idejét

(Nagyvárad.) Mint előző híradásunkban jelentettük, a hét elején úgy volt, hogy a szolnokiak kérésére délelőtt fél 11-kor kezdődik a NAC-Szolnok bajnoki csatája. Az MLSz elnöki tanácsán is foglalkoztak a jászkunok kérésével, azonban odafent nem adtak helyt a korai kezdésnek és elrendelte a szövetség, hogy délután 3 órai kezdéssel kell megrendezni a mérkőzést. A NAC vezetősége megnyugvással vette tudomásul a felsőbb utasítást, mert bár a vérbeli labdarugó szurkoló délelőtt is kijött volna kedvenc csapata biztatására, a délutáni mérkőzésekhez mégis jobban hozzá szokott már az idők folyamán,

így nagyobb számú nézőközönségre is lehet számítani a vasárnapi második számú vidéki rangadón.

A NAC-Szolnok találkozóinak érdekes előmérkőzése is lesz. Az NMK-Törekvés méri össze erejét a Szatmári Törekvéssel. Az NB III. osztály Szamosvidéki csoportjában a bajnokság még mindig nyílt, mert a listavezető DVSE is csak döntelent ért legutóbb otthonában, a rohamosan felfelé törő Püspökladányi MÁV-al szemben. Ezzel az eredménnyel a ladányi vasutasok is a bajnokjelöltek sorába léptek, mely a lapunk más helyén közölt bajnoki táblázaton világosan kitűnik.

Magyar-Német katonai válogatott labdarugó mérkőzést rendeznek 14-én a Nagyváradon állomásozó szövetséges alakulatok

(Nagyvárad.) Érdekes sportesemény színhelye lesz vasárnapoz egy hétre Nagyvárad városa. A honvéd helyőrség parancsnokságának kezdeményezésére vitéz Zankó százados helyőrségi sportvezető tiszt közbenjöttével tárgyalások indultak egy magyar-német katonai válogatott labdarugó mérkőzés megrendezésére. A tárgyalások eredményre is vezettek s az igen izgalmasnak ígérkező katonai mérkőzés időpontját május 14-re már ki is tűzték.

Vitéz Zankó százados ezeket mondta a nagyváradi magyar-német labdarugó találkozókor:
— A német alakulatok kötelékében

több válogatott játékos is tartózkodik most Nagyváradon, így biztosra vehető, hogy a május 14-i magyar-német találkozó igen magas színvonalú, izgalmas küzdelmet fog hozni.

— A mérkőzésnek egyébiránt kettős célja van: A sporton keresztül is ápolni a magyar-német szövetséget, a mérkőzés bevételét pedig a bombakárosultak javára fogjuk fordítani.

JUNIUS 29-ÉN NAGYVÁRADON JATSIK A NAC A GRADJANSKIVAL

A Magyar Labdarugó Szövetség Országos Elnöksége úgy határozott, hogy a szokásos Budapestről-Vidék váloga-

tott labdarugó mérkőzést június 11-én rendezni Budapesten. Az országos elnökség hozzájárult ahhoz, hogy a NAC június 29-én Nagyváradon, július 2-án pedig Budapestben játszassék a Gradjanszki ellen.

Nagy eseménye lesz Váradnak a vasárnapi birközverseny

A május 7-iki birközverseny előkészületei lassan a befejezéshez közelednek. A nevezések már le is zárultak. Minden súlycsoportban két-két versenyzőt indítanak a benevezett egyesületek. A nevezések már le is zárultak. Minden súlycsoportban két-két versenyzőt indítanak a benevezett egyesületek. Tizenkét egyesület nevezett be a versenyre 7 súlycsoporttal. A Törekvés részéről a következő versenyzők szerepelnek a küzdelemben:

Légsúly Nilgész; pelyhsúly Tözsér, Pérei; könnyűsúly Tódor és középsúly Páratics.

Az érdekesnek ígérkező küzdelem a Nemzeti Munkaközpont kulturtermében vasárnap délelőtt 10 órakor kezdődik, a döntő mérkőzések pedig délután 5 órakor kezdődnek ugyancsak a Nemzeti Munkaközpont kulturtermében.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Eladó nyulak, belga óriás és angora, ketrecekkel. Érdeklődni: Kálvária-u. 51. 949

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, inaly és mindennemű férges irtást 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 913

Kerékpárok újak és javítások Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. Telefon 23-30

Magas rózsatövek mindennemű konyhakerti és virágtövek a Viktória kertészetben, Balassa-tér. 936

Állást nyec

Megbízható bejárónőt keresek felnapra, Barabás, Endrődy-u. 5. 939

Állást keres

Tisztviselő többévi irodai gyakorlattal, kezdő gépirással, állást keres. Címeket a kiadóba kér. 937

Fiatal jobb leány bejárónőnek, vagy magánoshoz házvezetőnőnek ajánlkozik. Cim a kiadóban. 933

Középkorú asszony hosszú jó bizonyítvánnyal plébániára házvezetőnőnek ajánlkozik. Cimet az Orsolya zárdába kér le adni. 930

Oktatás

Német nyelvet tanít urinő, ebéd koszt ellenében. Piros Beláné, Sztárovszky 12. szám 931

Lakás

Butorozott szobát keresek. Címeket kérem Rimanóczy szálló portájához. 938

Kiadó butorozott szoba Gerliczy-utca-ban. Cim: Akadémia-u. 6. 928

**KIADÓTULAJDONSÁG
SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R. T.**

A szerkesztésért felel: **Dr. Paál Árpád** főszerkesztő

Dr. Virág Jeromos szerkesztő

Készült a Szent László nyomda r. t. környezetében, Nagyvárad, Sztárovszky utca 12-án.